

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 279/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Katarínou Hegedúšovou, advokátkou, Majerníkova 3048/3, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 19C/27/2023 z 20. októbra 2023 v spojení s uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 19C/27/2023 z 1. marca 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 22. mája 2024 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu sp. zn. 19C/27/2023 z 20. októbra 2023 v spojení s uznesením okresného súdu sp. zn. 19C/27/2023 z 1. marca 2024. Sťažovatelia navrhujú uznesenie sp. zn. 19C/27/2023 z 1. marca 2024 zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať im trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia vystupujú ako žalovaní v súdnom konaní vedenom pred okresným súdom, v rámci ktorého sa navrhovateľka – [REDAKOVANÉ] návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhala, aby okresný súd sťažovateľom uložil povinnosť vypratať v návrhu špecifikovaný rodinný dom v [REDAKOVANÉ] a zdržať sa jeho užívania.

3. Okresný súd uznesením sp. zn. 19C/27/2023 z 27. apríla 2023 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Proti tomuto uzneseniu podala navrhovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením sp. zn. 11Co/44/2023 zo 6. júla 2023 tak, že uznesenie

súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdil a rozhodol, že sťažovatelia majú nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti navrhovateľke v rozsahu 100 %.

4. Na základe úspešnosti v spore si sťažovatelia uplatnili trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia v sume 1 940,50 eur, ktoré vyčíslili v zmysle § 10 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) zo sumy 267 750,67 eur vyplývajúcej z ceny dotknutej nehnuteľnosti určenej znaleckým posudkom. Pri vyúčtovaní trov sťažovatelia poukázali na skutočnosť, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 27C/4/2022 v právnej veci žalobcov (teraz sťažovateľov) proti žalovanej (teraz navrhovateľke), ktorého predmetom bolo určenie vlastníckeho práva k rovnakému rodinnému domu a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, boli uplatnené trovy vyčíslené z identickej hodnoty nehnuteľnosti, pričom okresný súd uznesením sp. zn. 7C/4/2022 zo 7. decembra 2022 v spojení s uznesením zo 14. apríla 2023 návrhu vyhovel.

5. Sťažovatelia pri vyčíslení trov poukázali na čl. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), v zmysle ktorého ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Keďže predmetom konania vedeného na okresnom súde bol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zákazu nakladať s rovnakým rodinným domom, sťažovatelia zastávajú názor, že v záujme zachovania právnej istoty by mal súd v obdobných prípadoch postupovať rovnako, teda vyčísliť trovy konania z rovnakej tarifnej hodnoty.

6. Sťažovatelia sa nestotožňujú s argumentáciou súdu, že v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/4/2022 išlo o určenie vlastníckeho práva, teda iný predmet konania, pretože predmetom konania vedeného pod sp. zn. 7C/4/2022 a sp. zn. 19C/27/2023 bolo konanie o nariadenie neodkladného opatrenia v súvislosti s totožnou nehnuteľnosťou, v oboch konaniach vystupujú rovnakí účastníci konania len v odlišnom procesnom postavení.

7. Uznesením sp. zn. 19C/27/2023 z 20. októbra 2023 vydaným vyšším súdnym úradníkom bola navrhovateľke uložená povinnosť nahradiť sťažovateľom spoločne a nerozdielne trovy právneho zastúpenia odvolacieho konania v sume 261,19 eur, pričom napadnutým uznesením bola sťažnosť sťažovateľov zamietnutá.

II. Argumentácia sťažovateľov

8. Podľa sťažovateľov napadnuté rozhodnutie súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces, resp. ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny,

9. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. V tomto prípade bolo možné v zmysle § 10 ods. 2 vyhlášky určiť hodnotu veci pre stanovenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby z tarifnej hodnoty, keďže ak nie je ustanovené inak, považuje sa za tarifnú hodnotu výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby; za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky, hodnota záväzku a hodnota veci, o ktorej vlastníctvo sa vedie

spor alebo ktorej vydanie je predmetom súdneho sporu. V danom konaní teda bolo možné určiť hodnotu rodinného domu na základe znaleckého posudku.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením okresného súdu, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľov proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom o uložení povinnosti navrhovateľke v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia spočívajúceho v povinnosti vypratať dotknutý rodinný dom a zdržať sa jeho užívania zaplatiť trovy právneho zastúpenia odvolacieho konania vo výške 261,19 eur. Sťažovatelia, poukazujúc na princíp právnej istoty a vyriešenie otázky trov konania v súvisiacom súdnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 7C/4/2022, považujú napadnuté rozhodnutie za arbitrárne a trovy konania za nesprávne vyčíslené.

11. Ústavný súd pri posudzovaní ústavných sťažností týkajúcich sa rozhodnutí o trovách konania stabilne zastáva názor, že rozhodovanie o trovách konania na všeobecných súdoch prislúcha zásadne týmto súdom. Ústavný súd preto také rozhodnutia preskúmava iba celkom výnimočne. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich túto časť konania, napríklad takou interpretáciou a aplikáciou právnych noriem, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (IV. ÚS 248/08, II. ÚS 569/2017). O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

12. Na druhej strane však ústavný súd pripomína, že rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

13. Ústavný súd nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti pôsobiacim mimo nej, pričom sa riadi zásadou minimalizácie zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú preskúmané v konaní o ústavnej sťažnosti (napr. IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010). Z tohto postavenia mu preto neprislúcha všeobecne posudzovať vecnú správnosť právneho záveru, ku ktorému dospel všeobecný súd pri rozhodovaní o náhrade či výške trov konania.

14. Nosná námietka sťažovateľov spočíva v tvrdení, že okresný súd porušil princíp právnej istoty, pokiaľ rozhodol o výške trov konania odlišne oproti súvisiacemu súdnemu konaniu vedenému pod sp. zn. 7C/4/2022 a týkajúcemu sa rozhodovania o určení vlastníckeho práva k identickej nehnuteľnosti, ako aj návrhu na vydanie neodkladného opatrenia, keď vyčísлил trovy konania, vychádzajúc z hodnoty nehnuteľnosti určenej znaleckým posudkom. Z relevantnej časti

napadnutého uznesenia v podstatnom vyplýva, že okresný súd nepriznal sťažovateľom trovy v nimi uplatnenej výške svojvoľne, ale vychádzajúc z predmetu súdneho konania, ktorým bolo uloženie povinnosti vypratáť nehnuteľnosť a zdržať sa akéhokoľvek jej užívania, a preto s poukazom na závery ústavného súdu uvedené v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 121/2019 určil základnú sadzbu tarifnej odmeny podľa § 11 ods. 1 vyhlášky. Okresný súd tiež zrozumiteľne a jednoznačne vo vzťahu k súvisiacemu súdному konaniu vedenému pod sp. n. 7C/4/2022 vysvetlil, že išlo o iný predmet konania – určenie vlastníckeho práva k rodinnému domu, a preto sa pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny aplikoval § 10 ods. 1 písm. a) vyhlášky (určenie základnej sadzby tarifnej odmeny z hodnoty rodinného domu stanovenej znaleckým posudkom), kým v aktuálne posudzovanom konaní išlo predmet konania neoceniteľný v peniazoch (vypratanie nehnuteľnosti, zdržanie sa jej užívania).

15. Argumentácia sťažovateľov v ústavnej sťažnosti je takmer identická s ich sťažnostnou argumentáciou v konaní pred okresným súdom, na ktorú okresný súd poskytol relevantné odpovede, ktoré považuje ústavný súd za dostatočné, jednoznačné, argumentačne konzistentné, rešpektujúce na vec dopadajúcu právnu úpravu v kontexte rozhodných skutočností predovšetkým vo vzťahu k určovaniu základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby, aplikujúc § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, keďže v danom prípade okresný súd predmet konania správne posúdil ako objektívne neoceniteľný peniazmi (oproti sťažovateľmi uvádzanému súvisiacemu konaniu s odlišným predmetom). Do interpretácie týchto zákonných ustanovení ústavný súd nie je zásadne oprávnený vstupovať a nahradzovať tak prijaté právne závery okresného súdu, ktoré nemožno považovať za svojvoľné či prijaté v zrejmom omyle.

16. Zjavne neopodstatnenou je ústavná sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

17. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júna 2024

Libor Duľa
predseda senátu